

INFORMAČNÍ SERVIS Č. 9 (zvláštní vydání)

(Vydává NEZÁVISLÉ TISKOVÉ STŘEDISKO ve spolupráci s VÝCHODOEVROPSKOU INFORMAČNÍ AGENTUROU:

Jan Brabec, Marie Divisová, Jan Hrabina, Ivan Lamper, Tereza Pokorná, Jan Ruml, Jaroslav Spurný, Zuzana Dienstbierová, Anna Šabatová, Petruška Šustrová, Jachym Topol, Jan Urban, Martin Weiss.

Středisko vzniklo 18.11. sloučením redakcí Revolver revue a Sportu. Během dvou dnů se k němu přidalo množství dobrovolných spolupracovníků, které z technických důvodů nelze vyjmenovat všechny, avšak bez nich by naše práce byla nerealizovatelná. Redakce děkuje všem, které se práce střediska účastní a podporují ji.

Adresa: Galerie mladých, Vodickova 10. Tel: 22 59 02 nebo 22 79 10)

JAN RUML

VYZVĚDAČSTVÍ KOUZLA ZBAVENÉ

Špionáž - slovo, při jehož vyslovení se tají dech, slovo evokující slova jiná. CIA, diverzní centrály, mezinárodní imperialismus - slova obsahově neuchopitelná a nahánějící strach. Ideologická či ideologizovaná, s přívlastky i bez nich, poukazují na cosi hrozivého, zapovězeného a zločinného a v každém případě nepřátelského. Boskově špionážních organizací jsou nám v karikaturách představováni jako pupkáči v cylindrech a s doutníkem v široké hubě, rozvalení mezi žoky dolarů a ozbrojení nejlépe odjistěným samopalem nebo jadernou hlavicí. Takhle sugerují sdělovací prostředky prázdné pojmy již léta do našeho podvědomí i se špionáží a my jsme je přijali jako součást odvrácené strany reality, jako to, co přes četné a oprávněné výhrady ke komunistickému režimu musíme ať už z ideových, nebo bezpečnostních důvodů rozhodně odmítnout. Přinejmenším se tím nezabývat. Přesto však se nevyhneme faktu, že se zde lidé za špionáž stále ještě zavírají. A obviňujeme-li tento režim z falšování snad úplně všeho, proč bychom se neměli tvářit, že se špionáž z této klasifikace vymyká. Vždyť špionáž figurovala v trestních spisech obětí 50.let.

V imperialismem neustále ohrožované zemi existují prý jednotlivci, ochotní za peníze prodat vymoženosti reálného socialismu, zradit svou vlast a národ. Všechno je samozřejmě vymyšlené. Jako bedny s nacistickými dokumenty na dně Černého jezera, jako stovky vykonstruovaných procesů končících provazem nebo dlouholetým žalářem, jako všechno, čím se režim snaží obhájit svou neomezenou moc. To jsou rekvizity dezinformačního oddělení ministerstva vnitra, nic jiného. A tyto rekvizity zasáhly do životů mnoha československých občanů tragickým způsobem.

Špionáž, uvedená v trestním zákoně pod eufemismem vyzvědačství, je paragrafem 105 vymezena takto:

"[1] Kdo vyzvídá státní tajemství s cílem vyzradit je cizí moci, kdo s takovým cílem sbírá údaje obsahující státní tajemství nebo kdo státní tajemství cizí moci úmyslně vyzradí, bude potrestán odnětím svobody na deset až patnáct let.

[2] Stejně bude potrestán, kdo umožní nebo usnadní činnost pachatelů činu uvedeného v odstavci 1 nebo organizaci, jejímž cílem je vyzvídání státního tajemství.

[3] Odnětím svobody na dvanáct až patnáct let nebo trestem smrti bude pachatel potrestán, a) spáchá-li čin uvedený v odst.1 nebo 2 jako člen organizace, jejímž cílem je vyzvídání státního tajemství, b) spáchá-li takový čin, ačkoli mu bylo uchovávaní státního tajemství zvlášť uloženo, c) spáchá-li takový čin výdělečné nebo ve značném rozsahu, d) týká-li se takový čin státního tajemství zvlášť důležitého, nebo e) spáchá-li takový čin za branné pohotovosti státu."

V Československu se stala špionáž jedním z nejhorších zločinů. Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných, celé roky bezradný, jak se ke špionáží postavil (Amnesty International např. zpravidla nezahrnuje špióny mezi politické vězně), vydal 27.zář 1987 k tomuto trestnému činu meritorní stanovisko ve sdělení č.690. Cituji jednu pasáž: "Podle našich informací a sice neúplných, nicméně velice přesvědčivých důkazů většina z těch, kdo si v současné době v čs. věznicích odpykávají tresty za údajnou špionáž, spadá do následujících čtyř kategorií: 1) Osoby, které zastávaly jakoukoli odpovědnější funkci nebo měly cokoli společného s nějakým ozbrojeným sborem (včetně výkonu základní vojenské služby) a projevíly záměr emigrovat nebo se dokonce o emigraci pokusily. (Tato kategorie pravděpodobně převažuje). 2) Osoby, které se pokusily navazovat a udržovat intenzivnější kulturní či kulturněpolitické styky s cizími zastupitelstvími nebo přímo se zahraničím. 3) Osoby, které ve své naivitě, opilecké sdílnosti nebo momentálním

výbuchu odporu informovaly někoho, že na okraji města jsou kasárna a že tank je vybaven dělem. Člověk, jemuž se svěřily, sice nepochybně nebyl agentem cizí mocnosti, ale zato je neprodleně udal. 4) Osoby, které by zásadně byly ochotny - buď pro svůj odpor vůči režimu nebo pod tlakem mimořádných podmínek (např. vězení) - vykonávat špionáž vůči Československu, jejichž vina však spočívá výlučně v tom, že naletěly agentům-provokatérům, řízeným StB."

Špionáž byla zákonodárci začleněna do souřadnic represivního aparátu, aby zde vykonávala zvláštní službu. Vágní formulace par.105 počítající s tím, že se nikdy nikdo nedozví obsah státního tajemství údajně vyzrazeného pachatelem, naprostá nemožnost veřejné kontroly a odér tajuplnosti s pozadím houpající se oprátky, skutečnost, že se procesy dějí za zavřenými dveřmi před speciálně vybranou porotou a zvláště určenými obhájci a v případech vojenské špionáže u neprodyšně uzavřených soudů vojenských, že v důkazním řízení hrají roli znalecké posudky ministerstva vnitra, národní obrany nebo s nimi sprízněných institucí předem vylučující jakoukoli jinou verzi případu, to vše má svůj účel. Účel promyšleně vedené hranice mezi neomezenou mocí a lidmi, pomyslně, ale velice zřetelně hranice jemně upozorňující na nedobytnost zámku, anonymně zruďného mechanismu systému, v němž vládne rukou společnou Bezpečnost, armáda a stranický aparát.

Téměř vždy a všude docházelo a zřejmě ještě dochází ke zneužívání špionáže. V civilizovaných zemích jde ale téměř vždy o případy veřejné, podléhající mínění občanů, relativně svobodně hájené a publikované se všemi okolnostmi v tisku. A nikdy, tak jako zde či v jiných zemích východního bloku, nebyly a nejsou integrální součástí politiky, nejsou tím, čím zde: vlastně jedinou možnou politikou. Cílem par.105 není chránit republiku, nýbrž vytvářet šero bezejmennosti, tajemnosti a všeobecného vsudyprítomného strachu z moci. Prostě a jednoduše: špionáže je státní mocí zneužíváno nejen k odrovnání nepohodlných lidí, ale hlavně jako jedné z forem zastrašování. A zde také může ležet rozuzlení oné podivné záhady, čeho se lidé vlastně bojí. Ničeho přímo a všeho zároveň. Té nespécifikovatelné dimenze, kterou rozum neobsáhne, oblasti nikoho-lágru Valdice, o němž se dosud jenom šeptá. To je děs zarytý do kůže, hrůza v podobě ploché představitivosti, jak neurčitě si lze představit osud mnoha údajných československých špiónů.

Myslím si, že žádní špióni nejsou. Proč také, když družice dnes dokáže rozeznat novinový text. Kdo by měl zájem o plánek kasáren, o potřeby průmyslových pecí či záchody celníků na hranicích? Přesto byl koncem 70.let za plánek kasáren, který si z blbosti chtěl vzít na Západ, odsouzen na jedenáct let 18letý Antonín Procházka.

Par.105 zajímavým způsobem specifikuje veřejnou informovanost - vysvětlivky k odst.1 par.105, bod 9: "údaje obsahující státní tajemství sbírá b) kdo sbírá dílčí údaje, které samy o sobě netvoří státní tajemství (např. údaje kádrové, statistické, hospodářská data apod.) tak, aby byly získány údaje, které spolu s údaji dalšími v souhrnu již státní tajemství tvoří, spadá rovněž pod toto specifické ustanovení o vyzvědačství (např. získání utajovaného absolutního čísla, jímž je možno konkretizovat údaje uváděné ve státním zájmu pouze v relativních číslech)." Pak stačí v podstatě jakékoli informace sdělit cizí mocí, která se nalézá všude mimo území Československa, a vyzvědačství je dokonáno. Sdělení VONS č.690 k tomu uvádí: "Představitelům Charty 77 bylo opětovně vyhrožováno, že zveřejnění jejich stanovisek k bezpečnosti jaderných elektráren, k ekologické situaci či k rozmístění sovětských raket v Československu bude stíháno jako špionáž."

Špión je rukojmím a mementem zároveň. Takhle může dopadnout každý, takhle může dopadnout i ty, a nepomůže ti ani Charta77, ani rozhlasové stanice, vždy se můžeš ocitnout v té strašidelné oblasti nikoho, která tě navždy změní. Můžeš se také stát špiónem, s nímž se každý bojí stýkat, zrádcem, označením, na něž lze snad jenom plivnout. Paragraf 105 u nás je Orwellovou místností č.101. Lidé zavření za špionáž, pokud se vrátí, vracejí se většinou jako lidské trosky, fyzické i psychické. Jsou potom už jiní. Zlomení, nedůvěřiví, s těžce poškozeným zdravím nadále svou bezmocí ilustrují, že moc je schopná všeho. Většinou pak - za zády léta kriminálu, před očima vyděšenou nebo lhostejnou společnost - žijí v ústraní. Společnost má v podvědomí špionáž jako něco hrůzného, a podle toho vypadají její reakce. Byl jsem svědkem toho, jak špión Procházka sháněl po propuštění z věznice místo pomocné síly. Jak při pohledu na par.105 a při slově špionáž se okamžitě zavírala okénka osobních oddělení.

potravinami. Petr Hauptmann byl tentokrát potrestán odnětím tohoto práva, takže mu manželka směla předat pouze ovoce a kartáček na zuby. Paní Hauptmannová dále popsala svůj rozhovor s náčelníkem NVÚ:

'Podle lékaře je Petr zdravý, podle náčelníka netrpí hladem... Požádala jsem pana náčelníka, aby pochopil mou starost a nedůvěru vzhledem k tomu, že je mi známo, co se v Minkovicích dělo s panem Wolfem, Gruntorádem a Wonkou. Náčelník na to odpověděl, že všichni tři jmenovaní vždycky jenom lhali. Můj manžel je prý z této sestavy nejslušnější vzhledem k tomu, že na rozdíl od nich pracuje. Proto není ani jinak diferencován než jako prvotrestaný. Na dotaz, proč tedy nebyl na svou žádost přeřazen do I.NVS, jsem dostala odpověď, že o tom rozhodl soud. Vedení NVÚ mu však muselo objektivně sdělit, že se manžel zásadně neúčastní mimopracovní činnosti, jako jsou soutěže, školení apod., že musel být v prvním roce vězení odvolán z funkce velitele světnice, protože neudržel mezi spoluvězni kázeň a pořádek, a že jsou období, kdy neplnil pracovní normu.' Tolik paní Hauptmannová. Podle čs.zákona může požádat Petr Hauptmann o podmíněné propuštění až po uplynutí dvou třetin trestu. Tato lhůta uplyne 7.května příštího roku. Je známo, že u vězňů, kteří jsou zásadně ochotni plnit uložené povinnosti, je množství kázeňských trestů a odměn, pracovní výsledky a celkové posuzování vězněva chování zcela v rukou příslušníků Sboru nápravné výchovy. K podmíněnému propuštění Petra Hauptmanna je podle názoru z prostředí Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných "zapotřebí především větší domácí i mezinárodní solidarity, která by učinila jeho podmíněné propuštění pro státní orgány naléhavým; ty by také mohly zařídít, aby posuzování chování a pracovních výsledků Petra Hauptmanna v posledních měsících před rozhodováním o podmíněném propuštění bylo takové, aby soud mohl rozhodnout kladně. K tomu je ovšem zapotřebí zvýšené solidarity již nyní."

Nikdo neví, kolik osob bylo vlastně za špionáž odsouzeno. Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných zlomek z tohoto počtu sleduje, ovšem informace jsou velice sporé. Lze je získat teprve tehdy, když se lidé vrátí z výkonu trestu. Ti, kdo byli propuštěni předčasně s podmíněným zbytkem trestu zpravidla na dlouhou zkušební lhůtu, se obávají, že by si poskytnutím informací mohli uškodit.

Více než osm let z dvanácti trávil ve věznicí, z toho převážnou dobu v NVÚ Valdice, Karel Sírek, nar.1930, trestně stíhaný od r.1979 nejprve pro zkrácení daně, odsouzený v r.1982 v prvoinstančním jednání za nedovolené podnikání a ohrožení státního tajemství k trestu odnětí svobody v trvání šesti let, v témže roce pak Nejvyšším soudem ČSR pro trestný čin vyzvědačství na 12 let do III.NVS.

Dne 28.4. 1989 propustil na svobodu vojenský obvodový soud v Hradci Králové signatáře Charty77 Františka Veise, nar.1932, který byl v r.1979 odsouzen pro přípravu trestného činu vyzvědačství k dvanácti letům odnětí svobody. Zbytek trestu v trvání jednoho roku a jedenácti měsíců mu podmíněně odložil na zkušební dobu čtyř let. Bývalý důstojník čs. armády a později recepční František Veis byl odsouzen za údajnou nabídku, že vyžradí vojenské tajemství. Trest vykonával v NVÚ Valdice. F.Veis se vrátil ve špatném zdravotním stavu, mj.trpí šedým zákalem. K oběma těmto případům se podrobněji vrátím v příštím čísle Sportu.

Podle údajů Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných jsou známy dílčí informace o těchto dalších osobách, odsouzených podle par.105 tr.zákona. Ze souhrnného sdělení VONS č.860 z 10.12. 1988:

"Viktor Dederá, nar.10.3. 1963. Otec: Jan Dederá, Kyjevská 15, 625 00 Brno-Bohunice. Rotmistr čs. armády. Dne 24.8. 1984 vzat do vazby a odsouzen vyšším vojenským soudem v Příbrami pro vyzvědačství, vyhýbání se výkonu vojenské služby, přípravu k tr.činu opuštění republiky, neoprávněné užívání cizího motorového vozidla, pobuřování a tr. čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví k 10 letům ve II.NVS. Vězněn v NVÚ Minkovice. Výstup 24.8. 1994.

Ondřej Hoch, nar. 6.12. 1948. Otec: Ondřej Hoch, Koněvova 96, 130 00 Praha 3, manželka: Alena Hochová, Nad Santoškou 27, 150 00 Praha 5. Tlumočník arabštiny; otec dvou malých dětí. V r.1984 (přesné datum neznáme) vzat do vazby a v září 1984 odsouzen vyšším vojenským soudem v Příbrami k 13 letům ve III.NVS pro trestný čin vyzvědačství, jehož se měl opustit ve prospěch Iráku. Vězněn v NVÚ Valdice. Výstup v r.1997.

Josef Römer, nar.7.10. 1955. Matka Ema Anderlová, nám.Pionýrů 3470, 760 01 Gottwaldov. Technik. V r.1977 odsouzen pro trestný čin vyzvědačství ke 13 letům ve

III.NVS. Podle posledních zpráv má stanoven výstup na leden 1991. Vězněn v NVU Valdice, kde prodělal těžký zápal plic; podmínkami výkonu trestu má trvale poškozené zdraví."

V dubnu 1985 proběhla v Československu podpisová akce za Jiřího Ganse, odsouzeného za vyzvědačství na 15 let odnětí svobody. Jeho hlavní provinění spočívalo v tom, že mezi mládeží rozšiřoval hudební nahrávky, získané prostřednictvím amerického velvyslanectví. Po dlouholetém věznění byl nakonec ze zdravotních důvodů propuštěn. Je velice pravděpodobně, že kdyby propuštěn nebyl, nedožil by se konce svého trestu.

Případem Jiřího Ganse uzavírám článek o špionážích záměrně. Jiří Gans z Českých Budějovic byl podle vyprávění lidí, kteří ho znali, docela obyčejný člověk, nápadný pouze tím, že jej často navštěvovali mladí lidé a půjčovali si hudební nahrávky. Pro čs. orgány zřejmě bylo příliš velkým soustem, že člověk z krajského města může mít tolik drzosti navštěvovat americké velvyslanectví v Praze a ještě se s tím netajit. Několikrát jsem byl Jiřího Ganse po jeho návratu z výkonu trestu navštívit v domově důchodců u Trhových Svin, kde tráví zbytek života. Vždycky má velkou radost, když za ním někdo přijde. Nikdy mě však znovu nepozná. A nepoznal by mě ani tehdy, kdybych se vrátil po pěti minutách. Jiří Gans je zcela fyzicky i psychicky zničený člověk, odsouzený již do konce svého života k tomu, aby se o něj někdo nepřetržitě staral. Je jednou z obětí tohoto režimu. Režimu, pro který po každé návštěvě u Jiřího Ganse marně vymýšlím jedinou polehčující okolnost, režimu, jež ve vzácné jednotě spoluvytvářejí také vyšetřovatelé, prokurátoři a soudci. Jejich jména jsou známa. Jejich činy vězí v obecné anonymitě mechanismu vlády mafie nad touto společností. Konkrétní odpovědnost za zničené lidské životy tím však nezaniká.

Jan Ruml (převzato z nevydaného 4.čísla časopisu SPORT)

AKČNÍ VÝBOR VÝTVARNÍKŮ SDĚLUJE:

VÝSTAVA FOTOGRAFIÍ

"PRAHA TĚCHTO DNI"

Přijímáme jakékoli fotografie - i amatérské. Práce odevzdávejte na FAMU, katedře fotografie, Smetanovo nábřeží, Praha 1, 110 00.

Výstavní síň MÁNES - celý prosinec

Rozsudek jménem republiky

Městský soud v Praze rozhodl v hlavním líčení konaném dne 8.2.-9.2. 1984 v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Vladislava Šimy a soudců JUDr. Blanky Křipačové, Bedřicha Leiše, Anny Veselé, Bohuslava Černého takto:

obžalovaný ing.Petr Hauptmann, nar.7.8. 1946 v Praze, referent SBD n.p. CKD Praha, bytem Praha 9, Klánovická 5, t.č. ve vazbě ve věznicí č.1, Praha 6-Ruzyně, je vinen, že 1. Dne 4.10. 1982 při služebním jednání, kterého se zúčastnil jako samostatný odborný referent Intendační základny Ústřední celní správy FMZO na OPK Rozvadov bez povolení čs. úřadů překročil státní hranici z ČSSR do NSR v úmyslu se tam trvale zdržovat, přičemž se do ČSSR vrátil dobrovolně dne 6.12. 1982; 2. V době svého nelegálního pobytu v NSR od 4.10. 1982 do 6.12. 1982 vyrazil utajované skutečnosti z oboru působnosti FMZO a další důležité údaje pracovníkům zpravodajských služeb NSR a USA, a tím usnadnil činnost organizací, jejichž cílem je vyzvídat státní tajemství; tím spáchal ad1) trestný čin opuštění republiky podle par.109 odst.1 tr.zákona, ad2) trestný čin vyzvědačství podle par.105 odst.2 tr.zákona a odsuzuje se... k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 10 (deseti) let... se pro výkon tohoto zařazuje do II. nápravné-výchovné skupiny...

Tolik rozsudek. Stručně shrnu údaje, odhalující však pouze částečně tento podivný případ. Stavební referent celní správy ing. Petr Hauptmann využil služebního pobytu na hraničním přechodu a bez povolení opustil území republiky. Chtěl se trvale usadit v NSR a připravit podmínky, aby jej mohla následovat žena se dvěma dětmi. V NSR pobyl dva měsíce. Když se dozvěděl o onemocnění syna, vrátil se zpět do Československa. Zde byl obviněn z trestného činu opuštění republiky a vyslýchán na svobodě. Dobrovolně, bez jakýchkoli obav vypověděl vše, co v NSR prožil, jak a na co byl úřady NSR vyslýchán. Po devíti měsících jej vyšetřovatel obvinil z trestného činu vyzvědačství, prokurátor na něj uvalil vazbu a v únoru 1984 pouze na základě svého vlastního doznání, přeinterpretovaného vyšetřovatelem, prokurátorem a soudem, dostal 10 let.

V odůvodnění rozsudku stojí, že Petr Hauptmann byl po přechodu do NSR zcela izolován od ostatních emigrantů a převezen do vytěžovacího střediska v Norimberku do Wielandstrasse 27, kde byl komplexně vytěžován. To znamená, že vypovídal o skutečnostech, o kterých se dozvěděl při výkonu svého povolání a které tvořily obsah státního tajemství. Za to mu bylo zajištěno ubytování mimo ubytovací prostor pro emigranty, zakoupeno oblečení v hodnotě 400-500 DM a byla mu poskytnuta odměna ve výši 350 DM. Rovněž dostal povolení k pobytu a k práci v NSR.

Otázky znějí: jak mohl Petr Hauptmann poznat, že ho vyslýchá zpravodajská služba cizí moci? Co Petr Hauptmann věděl a co mohl při výsleších prozradit?

1. Petr Hauptmann se hájil tím, že se domníval, že se jedná o výslechy policejními orgány NSR, o naprosto běžný postup nutný pro rozhodnutí o povolení k pobytu a práci. Soud tuto obhajobu nepřijal. Ačkoli Hauptmannovi věřil, čím se sám udal, tomu, čím se hájil, věřit odmítl. Podle znalců je prý běžný postup při emigraci jiný, než jaký byl u obžalovaného. A tuto skutečnost mohl obžalovaný zjistit při konfrontaci s postupem, jaký se v NSR používá u jiných emigrantů. Tak nejprve je v odůvodnění, že byl P.Hauptmann zcela od jiných emigrantů izolován, a potom, že mohl konfrontovat postupy. V písemném odvolání proti tomuto rozsudku k tomuto bodu P.Hauptmann uvádí: "K mé tíži se počítá skutečnost, že jsem byl podroben ze strany orgánů NSR od počátku jinému režimu než ostatní utečenci. Publikaci zvyků a postupů určujících nakládání s emigranty z ČSSR v NSR není u nás věnována taková péče, abych měl před opuštěním republiky jasnou představu o tom, jak se bude se mnou nakládat, a abych mohl usoudit, že postup vůči mně zaujímaný je jiný než obvyklý."

Druhou okolností, podle níž měl Petr Hauptmann poznat, že jde o vytěžování cizí mocí, tvoří podle soudu odměna 350 DM. Cituji z odůvodnění rozsudku: "...společné s faktem, že za poskytnuté informace byl finančně honorován a to poměrně vysokými částkami, svědčí podle názoru znalců o tom, že obžalovanému byla ze strany rozvědky USA a NSR věnována zvláštní pozornost. Výše vyplácené odměny je závislá na množství a zpravodajské hodnotě předaných informací. Z tohoto zpracovatele posudku dovodili, že částka 350-360 DM, která byla obžalovanému vyplacena, svědčí o tom, že informace, které předal, měly pro pracovníky rozvědky NSR a USA značnou hodnotu." Kdyby Petr Hauptmann nedostal 10 let, byl by to dobrý vtíp. Dále cituji doplněný znalecký posudek k této

věci: "...emigrantům je v zahraničí poskytována určitá 'sociální' výpomoc, to se však týká emigrantů ve sběrných táborech, kterým jsou poskytovány oděvní svrsky, nebo mají možnost ve vybraných prodejnách si tyto svrsky zakoupit, což však nebyla situace obžalovaného, u něhož se nejednalo o sociální výpomoc, ale o odměnu za poskytnuté informace, přičemž tato odměna byla závislá pouze na kvalitě a množství těchto poskytnutých informací." To už nepotřebuje komentář. Dále se v odůvodnění uvádí, že se obžalovaný nemohl domnívat, že cílem výslechů je získat informace o jeho osobě, když byl dotazován na osobu generálního ředitele Ústřední celní správy, na jeho náměstký, zvyky, rodinu apod. nebo na vybavení pracoven pasové kontroly, systému spojení mezi složkami celní správy a ministerstva vnitra, na konkrétní pracovníky celní správy atd.

2. Co ing.Petr Hauptmann věděl a co vyžradil?

"V průběhu celého řízení se nikdo nenamáhal zkoumat, co jsem z chodu intendační základny Ústřední celní správy FMZO v inkriminované době věděl, ale byl jsem odsouzen za to, že jsem údajně vyžradil to, co jsem vědět mohl" (citace z odvolání). Petr Hauptmann se v tomto bodě hájil tím, že informace, které poskytl, nebyly státním tajemstvím. V odvolání dále uvádí: "Domníval jsem se, že vyslyšající mají nějaké poznatky o životě v naší republice a že si ověřují, zda se jim proti pravdě nesnažím něco namluvit. Údaje, které jsem poskytl, jsem pokládal za notoricky známé, zastaralé a bezvýznamné, a proto jsem je bez zdráhání poskytl." Jako příkladu se P.Hauptmann dovolával případu pákistánského vědce--špióna, který v Holandsku odcizil důležité výsledky výzkumu atomové fyziky, což mu umožnilo prohlásit, že Pákistán může vlastními silami vyrobit atomovou zbraň. Holandskou justici byl v nepřítomnosti odsouzen na čtyři roky vězení. P.Hauptmann píše: "...jsem si plně vědom, že není možné do důsledků srovnávat justici socialistickou a kapitalistickou, nicméně vzhledem k významu výsledků jaderného bádání na celém světě soudím, že rozložení místnosti na některém pohraničním přechodu nebo okolnost, zda vedoucí československého ústředního orgánu dává přednost ženským před něčím jiným nebo naopak, je co do významu těchto údajů hluboce inferiorní k údajům výše zmíněným." Zde se ovšem Petr Hauptmann hluboce mylí. Jak jsem již výše uvedl, do kategorie státního tajemství v Československu patří téměř vše - milenky pracovníka ústředního orgánu pak především.

Znalecké posudky z oboru utajovaných skutečností, které by hlavně měly P.Hauptmanna usvědčit, sepsané v rozsudku pod číslem svazku, nespátří už nikdy světlo světa. Pak je úplně jedno, dozvíme-li se, že P.Hauptmann podepsal v zaměstnání "prohlášení pracovníka určeného pro styk s hospodářským a služebním tajemstvím". P.Hauptmann vypověděl o všem, co ho v NSR potkalo a co dělal v přesvědčení, že nic zlého neprovádí. Dostal 10 let ve II.NVS a trest vykonává v NVÚ Minkovice. Těžko si lze představit, čím Petr Hauptmann umožnil nebo usnadnil činnost organizace, jejímž cílem je vyzvídat státní tajemství. Představit si však v žádném případě nelze, že by to udělal úmyslně. Špionáž musí být úmyslná. Petr Hauptmann tedy podle výroku o vině úmyslné umožnil či usnadnil výzvědnou činnost cizí moci a pak se vrátil a doznal. To však není pravda. Nedoznal se z toho, že dělal špióna, o tom neměl ani tušení. Hovořil otevřeně u vědomí beztrestnosti o tom, co v NSR dělal.

Nezbývá než se domnívat, že Petra Hauptmanna chtěli odsoudit stůj co stůj. Nelíbilo se jim, že takhle utekl, ani to, že se takhle vrátil. Nelíbilo se jim, že mluvil o ženských pracovníků ústředních orgánů. A hlavně ho nechtěli nechat na svobodě. Poněvadž by třeba jeho případ mohl přesvědčit sousedy u něj v domě o slabosti tohoto režimu. Msta i varování zároveň. A kdyby se byl nedoznal, patrně byl jej odsoudili podle odst.1 par.105, kde stačí údaje obsahující státní tajemství sbírat s cílem je vyžradit cizí moci, aniž by k vyžrazení došlo. Cíl se dokazuje také dobře.

Nakonec zařazují zprávu Východoevropské informační agentury ze 6.11. Praha 058/98: "V polovině října t.r. proběhla v NVÚ Minkovice u Liberce hodinová návštěva příbuzných u vězněného ing.Petra Hauptmanna... Podle sdělení jeho manželky Alexandry Hauptmannové je P.Hauptmann ve špatném zdravotním stavu, zvláště záležející je značný úbytek na váze: z původních 86 kg zhubl na 69 kg. Na rozdíl od předchozí návštěvy před půl rokem - návštěvy jsou umožňovány jednou za šest měsíců - působil však lepším psychickým dojmem: jevil zájem o život mimo vězení, vyptával se na Stanislava Devátého, na Lidové noviny a nechal pozdravovat všechny přátele, kteří na něj myslí. Informace z tisku a televize v něm vyvolávají naděje. Při návštěvě je možnost předat dvoukilogramový balíček s